

ΝΕΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ (ΚΡΗΤΗΣ)

Γραφεῖα: ὁδὸς Τριμάρτυρος

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Μ. ΧΑΖΙΡΑΚΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧ. ΧΑΖΙΡΑΚΗΣ

Αἱ Συνδρομαὶ προπληρωτέαι — Ἐτησίᾳ δρ. 18, ἑξάμηνος δρ. 9

Τοῦ κ. Ἰωάν. Χαζιράκη ἐπανελθόντος εἰς τὴν προτέραν του δημοσίαν ὑπηρεσίαν Εἰσαγγελέως ἀνέλαβεν ἡδὴ τὴν ὑπεύθυνον διεύθυνσιν τῆς «*Νέας Δικαιοσύνης*» ὁ πατὴρ αὐτοῦ κ. Μιχαήλ Χαζιράκης πρῶτον Δικαστὴς εἰς τὸν ὁποῖον παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀπευθύνωνται τοῦ λοιποῦ διὰ πάσαν αἰτησίν, ἥτοι ἐγγραφὴν συνδρομητῶν, ἐξέφλησιν συνδρομῶν πληροφορίας καὶ ἐν γένει ἀλληλογραφίαν τοῦ Περιοδικοῦ (Χανία—Ὁδὸς Τριμάρτυρος)

«*Ἡ δὲ Δικαιοσύνη τῆς Ἰνδίου (Κρήτης), πρὶν ἢ συμπληρωθῇ ἀκόμῃ ἡ τριετής περίοδος, ἀπέβη πρότυπον Δικαιοσύνης.*»

(Ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὸ 1902 ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος.)

ΕΦΕΤΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

Ἀριθ. ἀπ. 81 : 1914

(Εἰσηγητὴς : ὁ κ. Ἐμ. Μελισσιόδης, Ἐφέτης - νῦν Ἀρεοπ.)

—Τόκος. Τόκος χρεῶν πρὸς Μοναστηριακὰ Ταμεῖα καὶ

Ὁρφανικὰς περιουσίας.

Ἐννοια τοῦ σχετικοῦ ψηφίσματος τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως. Διχογνωμία.

Ἐπειδὴ—εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν ὅτι τὸ [ὑπ' ἀριθ. 85 τῆς 16 Φεβρουαρίου 1911 ψήφισμα τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως, δι' οὗ καθωρίσθη πρὸς 6 ο)ο ὁ τόκος τῶν πρὸς Μοναστηριακὰ Ταμεῖα καὶ Ὁρφανικὰς περιουσίας] χρεῶν, ἀφορᾷ μόνον τὰς ἐκ δανειακῶν συμβάσεων τοιαύτας ὀφειλὰς (μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν καταλέγεται ἡ ἐπίδικος) ἀφοῦ ρητῶς ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς γενήσεται ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ ἀρχικοῦ δανείου, προκειμένης δὲ διατάξεως ὅλως προνομιακῆς, διότι [δι'] αὐτῆς ἀνατρέπονται κεκτημένα δικαιώματα, δεόντ' ἂν χωρήσῃ, ὡς οἶόν τε στενὴ ἐρμηνεία — ἐν τούτοις, κατὰ τὴν μείζονα τοῦ δικαστηρίου γνώμην τὸ διαληφθὲν [ψήφισμα ἠννόησε νὰ περιλάβῃ τὰ ἐξ οἰαοδήποτε αἰτίας χρεῖα καὶ οὐχὶ μόνον τὰ ἐκ δανειακῆς συμβάσεως ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ὅρου «χρεῖα» οὗ γίνεται χρῆσις ἐν αὐτῷ. (*)

Ἄρ. ἀποφ. 101 : 1914

(Εἰσηγητῆς : ὁ κ. Ι. Βελιμέζης Πρ. Ἐφετῶν)

Ἐννοια ἀρθρου 373 τῆς Κρητ. Πολιτικῆς Δικονομίας 1880. Ἐκτέλεσις

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀρθρον 373 τῆς Παλαιᾶς πολιτικῆς Δικονομίας Κρήτης καὶ ἐδάφ. α'. αὐτοῦ σαφῶς καὶ ρητῶς ὀρίξε-

(*) Ταῦτόσημοι τῇ παρουσίᾳ εἶναι καὶ αἱ ἀμέσως ἐπόμε. ὑπ' ἀριθ. 82 καὶ 83 τοῦ ἰδίου Εἰσηγητοῦ.

Ὅμως ἐπιτραπῆτα ν' ἀμφισβητήσωμεν τὴν ὀρθότητα τῆς κατὰ τὴν μείζονα γνώμην ἐνστερνισθείσης ἐκδοχῆς τοῦ Ἐφετείου Κρήτης. Ἐφ' ὅσον τὸ ῥῆμα τοῦ ψηφίσματος προβλέπει περὶ «δανείου» τις ὁ λόγος νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν λογικὴν ἐρμηνείαν καὶ αὐτότε ν' ἀναζητήσωμεν τὴν βούλησιν τοῦ νομοθέτου; Ἐὰν ὁ νομοθέτης προέθετο νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς εἰδικὰς ταύτας περὶ τόκων διατάξεις οἰανδήποτε

ται, ὅτι ὁ ἐπιτάσσων τὸν ὀφειλέτην δανειστῆς ἂν, τὰ κτήματα τοῦ ὀφειλέτου κατέχονται ὑπὸ ἄλλου (ἀνευ διακρίσεως τινος, ἂν ὁ ἄλλος αὐτὸς εἶναι εἰδικὸς διάδοχος τοῦ ὀφειλέτου ἢ ἔλκει τὰ δικαιώματά του ἐξ ἄλλου κυρίου) κοινοποιεῖται μόνον εἰς τοῦτον (τὸν κάτοχον) ἀντίγραφον τῆς πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγῆς ἂν τὸ κτῆμα εἶναι ἐνυπόθηκον (τῷ δανειστῇ ἐπιτάσσοντι,) ὡς ἐν προκειμένῳ ἢ (ἂν τὸ κατεχόμενον κτῆμα δὲν εἶναι ἐνυπόθηκον) ὁ τρίτος κατέχει τὸ κτῆμα ἐν ὀνόματι ἢ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ὀφειλέτου. Συνεπῶς ἐν προκειμένῳ ὁρθῶς καὶ νομίμως ἡ ἐπιταγὴ ἐκοινοποιήθη τῷ ἀνακόπτοντι κατόχῳ ἐνυποθήκων κτημάτων τοῦ ὀφειλέτου ὑπὸ τοῦ ἐπιτάσσοντος δανειστοῦ καὶ οὐδαμῶς ἦτο ἀνάγκη ὁ ἐπιτάσσων δανειστῆς νὰ ἐγείρῃ κατ’ αὐτοῦ (τοῦ κατόχου ἐνυποθήκου κτήματος) τὴν διεκδικητικὴν ἀγωγὴν, τὸ δὲ ἐδάφ. 2ον τοῦ αὐτοῦ ἀρθρου 373 Πολ. Δικονομίας, ὅπερ ἐπικαλεῖται ὁ ἐκκαλὼν (ἀνακόπτων) καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ τούτου προκύπτει, δὲν ἔχει παντάπασιν ἐφαρμογὴν ἐν προκειμένῳ (Α. Π. 180 τοῦ 1910—Ἀπ. Ἐφ. Πατρῶν 423 τοῦ 1912). (**)

*Αριθμ. ἀποφ. 102 : 1914

(Εἰσηγητῆς: ὁ κ. Μενέλαος Σουλτάνης, ἐφέτης.)

Δωρεαὶ κατὰ τὴν Κρητικὴν Νομοθεσίαν. Σιωπηρὰ ἀποδοχή.

Ἐπειδὴ διὰ τοῦ περὶ δωρεῶν κεφαλαίου τῆς εἰδικῆς Δι-

δικαιοπραξίαν δὲν θὰ ἦδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς φράσεως «ἀρχικῆς συμβάσεως» ἢ οἰασθῇποτε ἄλλης, ἀντὶ κυριολογίᾳ νὰ προτιμῇ τὸν ὅρον «ἀρχικοῦ δανείου;» Ἀλλῶς τε ἐφ’ ὅσον πρόκειται περὶ κανόνος ἐξαιρετικοῦ δικαίου ἐπικρατέσ-εραν πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὴν στεγὴν ἐρμηνείαν, ὡς ὑποστηρίζει καὶ ἡ μειοψηφία τῶν σχολιαζομένων ἀποφάσεων.

(**) Πρὸς αὐτόθι τόμ. 1 σελ. 8 ἐν τέλει.—Ἐπίσης τὸν ὑπ’ ἀριθ. 625 τοῦ 1905 Κρητικὸν νόμον ὅστις καταργεῖ τὸ περὶ ἐκτελέσεως τμημάτων τῆς Κρητ. Νομ. Δικονομίας 1903 καὶ ἐπαναφέρει εἰς ἰσχύν τ’ ἀντίστοιχα ἀρθρα 312—409 τῆς Παλαιᾶς Κρητ. Δικονομίας 1880.

κονομίας τῶν Χριστιανῶν Κρήτης τῆς 16 Ἀπριλίου 1880 καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 169—171 αὐτῆς προκύπτει, ὅτι ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ ρυθμίσῃ τὰς πάντοτε εἰδους δωρεὰς εἴτε ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, εἴτε περὶ κινητῶν ἢ ἀκινήτων πρόκειται καὶ ὁρθῶς ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις τοῦ Ἐφετερίου Χανίων ἔκρινεν ὅτι ἐπὶ τῆς προκειμένης δωρεᾶς λαβούσης χώραν ὑπὸ κράτος τῆς Εἰδ. ἐφαρμογὴν ἔχουσι τ' ἀνωτέρω ἄρθρα αὐτῆς.

Ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 169 τῆς εἰδικῆς Δικονομίας τὸ περὶ δηλώσεως τῆς δωρεᾶς ἐγγράφον πρέπει νὰ γίνηται ἐνώπιον Συμῆλου κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 171 τῆς Εἰδικῆς Δικονομίας ἡ δωρεὰ ὑποχρεοῖ τὸν δωρητὴν καὶ παράγει ἀποτελέσματα ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς. Ἡ δ' ἀποδοχὴ δύναται νὰ γίνη καὶ σιωπηρῶς διὰ τῆς παραδόσεως καὶ παραλήψεως τοῦ δωρηθέντος ὅθεν κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις μόνον τὸ περὶ δηλώσεως τῆς δωρεᾶς ἐγγράφον υποβάλλεται εἰς ὠρισμένον τύπον, ἡ δὲ ἀποδοχὴ αὐτῆς εἰς οὐδένα δυναμένη νὰ γίνη καὶ σιωπηρῶς διὰ τῆς παραδόσεως καὶ παραλήψεως τῶν δωρηθέντων. Ταῦτα δὲ δεχθεῖσα ἡ ὑπ' ἀριθμ. 323 τοῦ 1912 ἀπόφασις τοῦ Ἐφετερίου Χανίων ὁρθῶς ἠρμῆνευσε τὰς ἀνωτέρω διατάξεις διὰ τῶν ἐν αὐτῇ λόγων εἰς οὓς προσθέτως καὶ τὸ Δικαστήριον τοῦτο ἀναφέρεται καὶ ἀπορριπτέα ἡ περὶ ἀνακλήσεως αὐτῆς αἰτησις τῶν ἐναγόντων ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι παρηρμινεύθησαν τ' ἀνωτέρω ἄρθρα τῆς Δικονομίας, ὅτι καὶ διὰ τὴν ἀποδοχὴν δωρεᾶς ἀκινήτων ἀπαιτεῖται συμβολαιογραφικὸν ἐγγράφον.

Ἀριθμ. ἀποφ. 106: 1914

(Εἰσηγητῆς ὁ κ. Μενέλ. Σουλτάνης ἐφέτης)

Ὅταν ὁ προκαλὼν τὴν δικαστικὴν πράξιν δὲν προκατέβαλε τὰ ἐξοδα τῆς προκαλουμένης ἀποφάσεως, προκατὰ δὲ ταῦτα ὁ ἀντίδικός του, ἀπορριπτόν τὸ ἀσκηθὲν ἐνδίκον μέσον, ὡς ἀπαράδεκτον.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 210 τῆς Κρητ. Πολ. Δικονομίας

διαρκούσης τῆς διαδικασίας προκαταβάλλει ὁ προκαλῶν δικαστικὴν πρᾶξιν διάδικος τὰ ἔξοδα, ὡς προκαλῶν δὲ θεωρεῖται ὁ ὑποστηρίζων τὴν παραδοχὴν ἐνδίκου τινος μέσου, ἥτοι ἀγωγῆς, αἰτήσεως, ἀνακοπῆς, ἐφέσεως, ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὰ πρὸς ἔκδοσιν τῆς ὑπ’ αὐτοῦ προκαλουμένης ἀποφάσεως ἔξοδα, τοῦλάχιστον μέχρι τῆς ἐπ’ ἀκροατηρίου συζητήσεως τῶν ἐνδίκων τούτων μέσων. Ἐν ἀρνήσει δὲ προκαταβάλλει ὁ ἀντίδικος καὶ τὸ ἐνδίκον μέσον ἀπορριπτέον ὡς ἀπαράδεκτον. (*)

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς προσαγομένης πιστοποιήσεως τοῦ Γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ τέλη κατεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου τοῦ ἐφεσιδλήτου Χ. Π. καὶ δέον ἐπομένως ν’ ἀπορριφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος ἡ ἔφεσις κατὰ τὴν νόμιμον περὶ τούτου αἰτησιν τοῦ ἐφεσιδλήτου.

Ἀριθμ. ἀποφ. 123 : 1914

(Εἰς τὴν γνησίαν : ὁ κ. Ἡλίας Χατζηναδρέου Ἐφέτης)

Ἀπόλυσις μονίμου ὑπαλλήλου.

- Εὐθύνη τοῦ Δημοσίου διὰ σφαλερὰς πράξεις τῶν ὑπαλλήλων του κατὰ τὸ Κρητικὸν Σύνταγμα 1899. Σχέσις Κρ. Ἀστ. Κώδικος πρὸς τὸ Κρητ. Σύνταγμα καὶ τὸ μετέπειτα ἰσχύον Ἑλλ. Σύνταγμα.
- Εὐθύνη τοῦ Δημοσίου, ὡς ἐγγυητοῦ (**).
- Ἐναντία ἐκδοχὴ εὐθύνης ὑπὸ τὴν αἰρεσιν τῆς ἀφαιρεγυότητος τοῦ δράστου.
- Προϋποθέσεις διὰ πᾶσαν περίπτωσιν εὐθύνης, εἶνε ὁ δόλος ἢ ἡ ἀσύγγνωστος ἀμέλεια.

Ἐπειδὴ ἡ εὐθύνη τοῦ Δημοσίου ἐν προκειμένῳ νόμιμον

(*) Εἶναι καὶ αὕτη μία ἀπὸ τὰς σοφὰς διατάξεις τῆς Κρητικῆς Πολιτ. Δικονομίας, τὰς ἀποσκοπούσας εἰς τὴν μαγατίωσιν τῆς παρελκόμεως τῶν δικῶν, τὴν ὁποίαν τόσον, ἀτυχῶς, ὑποδομθεῖ, ἔτι, μεθ’ ὅλας τὰς γενομένας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεταρρυθμίσεις τῆς, ἢ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ Ἑλλήν. Κράτους ἰσχύουσα Ε. Πολιτικὴ Δικονομία.

(**) Ἡ ὀρθὴ αὕτη ἐκδοχὴ ἐπὶ ἐνὸς σοδαροῦ ζητήματος ἀναφύεντος ἐν Κρήτῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1905 (ὅτε ἀπελύθησαν αὐθαίρετως δικαστικοὶ ἱνεὲς ὑπάλληλοι) κυροῦται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀ. Πάγου διὰ τῆς ὑπ’ ἀριθ. 91 : 1915 ἀποφάσεως (Βλ. κατωτέρω παρόντος τόμου σελ. 91.)

ἔρεισμα ἔχει τὰ ἄρθρα 51 καὶ 76 τοῦ Κρητ. Ἀστ. Κώδικος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 94 τοῦ καταργηθέντος Συντάγματος 1899, ὅπερ ἰσχυσε καὶ μετὰ τὴν κατάργησίν του, ὡς ἀποτελέσαν διάταξιν τοῦ κοινοῦ δικαίου, συμπεριληφθὲν ἐν τοῖς ὡς ἐν τοῖς ὡς ἀνωτέρω ἄρθροις τοῦ Κρητικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, Κατὰ τὸ ρηθὲν δ' ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ἡ Πολιτεία κηρύσσεται ὑπεύθυνος πρὸς τοὺς ἰδιώτας διὰ πᾶσαν ζημίαν ἢ βλάβην προσγενομένην εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀμελείας τῆς καταχρήσεως ἐξουσίας ἢ τῶν σφαλερῶν πράξεων τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐν περιπτώσει ἀφηρεγγυότητος αὐτῶν. Ἡ ὡς ἀνω δὲ καθιερούμενη εὐθύνη—καθὰ παγίως ἐδέχθη ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου τούτου—φέρει τὸν χαρακτῆρα ἐνοχῆς ἐκ τῆς νομικῆς σχέσεως τῆς ἐγγυήσεως, ἐνεχομένης τῆς Πολιτείας ὡς ἐγγυητοῦ. Κατὰ ταυτα μὴ δυναμένης νὰ ἐννοηθῇ τῆς εὐθύνης τοῦ ἐγγυητοῦ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κυρία ὀφειλή, ὑπὲρ ἧς ἡ ἐγγυήσις, ἐξεταστέον ἐν προκειμένῳ ἀποβαίνει, ἂν ὑφίσταται τοιαύτη κυρία ὀφειλή, ἥτοι κατὰ πόσον εὐθύνονται ἀπέναντι τοῦ ἐνάγοντος οἱ τυχόν παρανόμως ἀπολύσαντες αὐτὸν ἐκ τῆς θέσεως Γραμματέως τῆς Εἰσαγγελίας Ρεθύμνης, ἵνα συνευθύνεται παρεπομένως ὡς ἐγγυητῆς τούτων καὶ ἡ Πολιτεία.

Εἰ καὶ ἡδύνατό τις εἰπεῖν, ὅτι διὰ τῆς ρηθείσης διατάξεως τοῦ Συντάγματος μὴ καθιερούμενης εὐθύνης τῆς Πολιτείας ἐξ ἐγγυήσεως, ἀλλὰ τοιαύτης ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς ἀφηρεγγυότητος, ἔδει ἡ εὐθύνη τῆς Πολιτείας νὰ ἐκρίνετο ἀσχέτως πρὸς τὴν ὑπαρξίν τοιαύτης τῶν ἀδικησάντων τὸν ἐνάγοντα Ἐπιτρόπων, ἀπερρίπτετο δὲ ἡ ὑπὸ κρίσιν ἀγωγὴ ὡς ἀπαράδεκτος, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ ἀναγκαῖον στοιχείον διὰ τὴν εὐθύνην τοῦ Δημοσίου ἢ ἀφηρεγγυότης τῶν παρανομησάντων.

Ἐπειδὴ εἶνε μὲν ἀληθές—ὅτι διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1908 κηρύγματος τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν μεταγενεσέρων ἀπὸ 29ης καὶ 30ης Σεπτεμβρίου ἰδίου ἔτους ψη-

φισμάτων τῆς Βουλῆς τῶν Κρητῶν, δι' ὧν ἐκηρύχθη ἡ ἔνωσις τῆς Νήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, καθιερώθη καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ Συντάγματος ὡς τοῦτο εἶχε κατὰ τὸ ἔτος 1908, μετέπειτα δὲ εἰσῆχθησαν σιωπηρῶς καὶ αἱ γενόμεναι κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ τροποποιήσεις κατὰ τὸ ἔτος 1911 χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη ρητῆς καθιερώσεως τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἐφ' ὅσον εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐξ ὅλων τῶν πράξεων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ψηφισμάτων τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως ὁ Κρητικὸς λαὸς ἐνέμεινε σταθερῶς εἰς τὴν ἀρχικῶς ἐκδηλωθεῖσαν θέλυσιν τῆς Ἐνώσεως μέχρις ὅτου αὕτη ἐν τέλει ἐπετεύχθη—ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 88 τοῦ ἀναθεωρηθέντος Συντάγματος οὔτινος ἡ ἰσχὺς ἤρξατο ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1911 δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἀπόλυσις τοῦ ἐνάγοντος ἀνευ τῶν ἐν αὐτῷ ὀριζομένων προϋποθέσεων καὶ καθὼς ὁ νόμος ὀρίζει—καί, ὅτι κατὰ συνέπειαν, ἡ γενομένη ἀπόλυσις κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 607 Νόμου (καθ' ἃς τοῦδεῖς ἐπεβάλλετο περιορισμὸς διὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ δικαστικοῦ Γραμματέως) καὶ οὐχὶ συμφώνως τῷ ρηθέντι ἄρθρῳ 88 τοῦ Συντάγματος, ἐστὶ παράνομος. Ἐν τούτοις κατὰ τὸ αὐτὸ Σύνταγμα (ἄρθρον 80) καὶ τοὺς δυνάμει τούτου εἰσαχθέντας καὶ ἰσχύοντας περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμους ἀστικὴ εὐθύνη παρέπεται μόνον ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένων παραπτώματων, ἐξ ὧν ἡ ποινικὴ εὐθύνη πηγάζει, ἐπεχόντων δὲ τῶν μελῶν τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς ἐν Κρήτῃ θέσιν Ὑπουργοῦ, ὡς ἐνασκυσάντων τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ Νήσῳ, ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἡ εὐθύνη αὐτῶν διὰ τὴν ὡς ἄνω παράνομον ἀπόλυσιν τοῦ ἐνάγοντος κριθήσεται κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμους καὶ ἐκ ταύτης ἐξαρτηθήσεται καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Κρητικῆς Πολιτείας ὡς ἑγγυτοῦ αὐτῶν κατὰ τὰς ἄνω μνησθείσας διατάξεις.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 61 τοῦ Φ Π Σ Τ περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμου, ἵνα χωρήσῃ ἀστική εὐθύνη κατὰ τοῦ παραδάντος τὸν Νόμον Ὑπουργοῦ δέον ἢ πράξεις νὰ ᾖ ἀξιόπαινος κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἀποκλειομένου τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ κοινοῦ δικαίου. Κατὰ τὸν νόμον δὲ τοῦτον διὰ τὴν ἐν λόγῳ παράδοσιν, ἥτοι τὴν παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ἀπόλυσιν ὑπαλλήλου, ἀπαιτεῖται δόλος ἢ ἀσύγγνωστος ἀμέλεια (ἄρθρον 1 § α΄). Ἐν τῇ ὑπὸ κρίσιν ὁμῶς ἀγωγῇ καὶ ταῖς πρωτοδικῶς ὑποβληθείσαις προτάσεσι δὲν ὀρίζονται [τὰ στοιχεῖα τοῦ δόλου, τὰ δὲ ἀναφερόμενα τοιαῦτα δὲν ἀποτελοῦσιν ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν δόλον, συνιστάμενον εἰς τὴν ἐν γνώσει τοῦ παρανόμου τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἐνάγοντος ἐνέργειαν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτρόπου καὶ τῶν συνυπογραφηάντων τὰ σχετικῶν διατάγμα συναδεῶλφον αὐτοῦ, ἰσχυρίζεται μὲν ὁ ἐνάγων ἐν ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ, ὅτι [ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτροπος ἐγένωσκε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Συντάγματος ἐν Κρήτῃ, προσέτι ὅτι εἶχε συνειδῆσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἀρθρου 90 αὐτοῦ, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ὁ ἴδιος διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1911 ἐγγράφου του, ἥτοι πρὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἐνάγοντος ἐπροκάλεσε τὴν, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης περὶ τοῦ διοριστέου εἰς τὴν κενωθείσαν (έσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Εἰρηνοδικείου Ἡρακλείου, ἀλλ' ἐκ τῆς γνώσεως τῆς εἰσαγωγῆς ἐν Κρήτῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας τοῦ ἀρθρου 90 αὐτοῦ, δὲν ἔπεται ἡ ἀκριβοῦς γνῶσις καὶ συνειδήσις τῆς ἐννοίας τῶν διατάξεων ἐν γένει τοῦ εἰσαχθέντος Συντάγματος, τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸ κρατοῦν ἐν Κρήτῃ Δημόσιον καὶ Ἰδιωτικὸν Δίκαιον, καὶ ἰδίᾳ τῆς παρουσιασθείσης διατάξεως τοῦ ἀρθρου 88 περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ὑποίου δὲν ὀρίζεται ὅτι δι-

ετέλουν ἐν γνώσει καὶ ἐκ τίνος λόγου οἱ ἀπολύσαντες παρανό-
 τὸν ἐνάγοντα Ἐπιτρόποι, ἀλλὰ μόνον περὶ τῆς τοῦ ἀρθροῦ
 90, παρερμηνευθέντος ἐν τούτοις καὶ τούτου ὑπὸ τοῦ ρηθέν-
 τος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτρόπου, καθὰ ἐμφαίνεται ἐκ τῆς
 ὑπ’ ἀριθ. 43 (1911) ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Δικαι-
 οσύνης δι’ ἧς τοῦτο ἀπέσχε νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω ἐγ-
 γραφου του, δεχθὲν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρμοδιότητα ν’ ἀποφανθῇ
 κατὰ τὸ ἀρθρον 90 τοῦ Συντάγματος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς
 σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων εἴτε
 ἐπρόκειτο περὶ προσώπου διοριστέου εἰς τὴν ὡς εἴρηται θέσιν
 τοῦ Εἰρηνοδικείου Ἡρακλείου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, εἴτε ἐκτὸς
 αὐτῆς. Δὲν δύναται ν’ ἀποδοθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστη-
 ρίου ἡ ἄγνοια τῆς ἐννοίας τῆς ἀνωτέρω Συνταγματικῆς δια-
 τάξεως, τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς σχέσεώς της
 πρὸς τὸ ἐν Κρήτῃ ἰσχύον Δίκαιον εἰς ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν
 λαμβανομένου ὑπ’ ὄψει α’.) τῆς γνωστῆς ἀνωμάλου καὶ ἐπα-
 ναστατικῆς καταστάσεως ἐν Κρήτῃ β’.) τοῦ δυσχεροῦς τῆς
 προσαρμογῆς πρὸς τὴν ἐν γένει ἐν Κρήτῃ ἰσχύουσαν νομοθε-
 σίαν τοῦ εἰσαχθέντος Συντάγματος καὶ γ’.) τοῦ ὑπ’ ἀριθ. 5992
 τῆς 10 Αὐγούστου 1911 τοῦ Εἰσαγγελέως Ρεθύμνης καὶ
 5217 τῆς 12 Ἀπριλίου 1911 τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως Χανίων
 ἐγγράφου, δι’ ὧν συνιστᾶτο ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαι-
 οσύνης Ἐπιτρόπου ἀπόλυσις τοῦ ἐνάγοντος ὡς ἀσθενοῦντος
 σοβαρῶς καὶ ἀνικάνου πρὸς ἐργασίαν ἐπὶ ἐπτά συνεχεῖς μῆ-
 νας πρὸς δὲ ἀπουσιάζοντος ἐπὶ μεγίστη βλάβῃ τῆς ὑπηρεσίας
 τοῦ Εἰσαγγελικοῦ γραφείου ἀνευ ἀδείας ἀπὸ τῆς.... Ἡ κρί-
 σις δὲ αὕτη συνάδει καὶ πρὸς τὸ ἀρθρον 5 τοῦ Χ Ε Νόμου
 τοῦ τροποποιήσαντος τὸν προηγούμενον περὶ εὐθύνης Ὑ-
 πουργῶν, καθ’ ὃ ἀπαλλάσσεται ὁ Ὑπουργὸς καὶ αὐτῆς τῆς
 ποινικῆς εὐθύνης, ἐὰν ἡ παραβίασις προῆλθεν ἐκ συγνω-
 στῆς καὶ δεδικαιολογημένης πλάνης περὶ τὴν ἀκριβῆ ἐννοίαν

τοῦ παραβιασθέντος νόμου. Τούτων ὅθεν οὕτως ἐχόντων, ἡ ὑπὸ κρίσιν ἀγωγὴ κατὰ τοῦ Δημοσίου προϋπόθεσιν ἔχουσα τὴν εὐθύνην τῶν ἀπολυσάντων μὲν ἐνάγοντα Ἐπιτρόπων ἐν Κρήτῃ ἀποδαίνει ἀπορριπτεά.

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ (*)

Α'.

(ΠΟΙΝΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ)

Ἀριθ. ἀποφ. 17 : 1915 Τμήμα Β'

(Ἐισηγητῆς (+) Θ. Κινδύνης Ἀρεοπαγίτης - τελευταίως Ἀντιπρόεδρος Α. Πάγου.)

Σύνθεσις δικαστηρίου, Ἀναπληρώσις συνέδρου ὑπὸ δικηγόρου μὴ πτυχιούχου, ἔχοντος θετὴ ὑπηρεσίαν, νόμιμός ἐστι.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἀναιρέσεως περὶ κακῆς συνθέσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν συνέδρων ἐκ τοῦ ὅτι προσελήφθη εἰς συγκρότησιν αὐτοῦ ὡς ἀναπληρωτῆς τοῦ κωλυμένου τακτικοῦ συνέδρου ἐν ἐλλείψει ἐτέρων Πλειμμελειοδικῶν ὁ δικηγόρος Ν. Α. μὴ ἔχων πανεπιστημιακὸν πτυχίον καὶ ὡς τοιοῦτος μὴ δυνάμενος κατὰ τὴν Κρητικὴν Νομοθεσίαν ν' ἀναπληρώσῃ κωλυμένου οἰουσδήποτε δικαστὰς μὴ βάσιμος καὶ ἀπορριπτέος ἐστὶ, καθόσον, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ Νόμου 147 τοῦ 1914 οἱ ἐν Κρήτῃ διατελοῦντες νομίμως διωρισμένοι, ἄνευ πανεπιστημιακοῦ πτυχίου, δι-

(*) Κοταχωροῦντες ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐδηλώθη, ἀπὸ τῆς δικαστικῆς ἀφομοιώσεως καὶ ἐφεξῆς, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ' Πάγου, τὴν σχετικὴν μὲ τὰ ἐν Κρῇτῃ κρατοῦντα δὲν ἀκολουθοῦμεν τὴν σειρὰν ἐκάστου ἔτους, ἀλλὰ λομβάνομεν ἐναλλάξ τὰς τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀποφάσεις μὲ τὰς τῶν πρώτων, ἵνα συνυδάξωσιν καὶ οἱ ἀναγνώσται μας ἐν τῇ πράξει τὸ παλαιὸν μὲ τὸ νεώτερον πνεῦμα τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τοῦ Κράτους.

κηγόροι διετήρησαν τὸ δικαίωμα τοῦ δικηγορεῖν παρὰ τοῖς ἀντιστοίχοις αὐτῶν δικαστηρίοις. Μὴ διαλαβόντος δὲ τοῦ νόμου τούτου περιορισμὸν τινὰ ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα ἐν γένει τῶν τοιούτων ἄνευ πανεπιστημιακοῦ πτυχίου δικηγόρων, οὐδὲ διατηρηθέντος ἐν ἰσχύϊ ὡς πρὸς αὐτοὺς τοῦ τῆς Κρητικῆς Πολιτείας Νόμου 684 τῆς 3 Νοεμβρ. 1907, περὶ ἀναπληρώσεως δικαστικῶν λειτουργῶν, ἔπεται ὅτι καὶ ἐπ’ αὐτοῦ ἐφαρμόζεται πᾶν ὅ,τι περὶ τῶν δικηγόρων ἐν γένει ὀρίζει ὁ Ἑλληνικὸς Δικαστικὸς ὀργανισμὸς, αἱ διατάξεις τοῦ ὁποῖου μετὰ πάντων τῶν συναφῶν νόμων εἰσῆχθησαν καὶ ἐν Κρήτῃ διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ προμνησθέντος 147 Νόμου. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 278 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου Β Κ Η τοῦ 1892, οἱ δικηγόροι μετὰ πενταετῇ ὑπηρεσίαν ἀναπληροῦσι τοὺς συνέδρους κωλυομένους, μὴ ὑπαρχόντων ἐτέρων πλημμελειοδικῶν.

Β’.

(ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ)

Ἀριθ. ἀποφ. 91 : 1915 τμ. Α’.

(Εἰσηγητῆς ὁ κ. Δ. Δεληγιώργης ἀρεοπαγίτης)

Κρητικὸν Σύνταγμα 1899. Σφαιραὶ πράξεις δημοσίων ὑπαλλήλων. Εὐθύνη τοῦ Δημοσίου ἐπικουρικῇ ὡς ἐγγυητοῦ μὲ ἐνστάσιν διζήσεως.

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 94 τοῦ Συντάγματος τῆς Κρητ. Πολιτείας τοῦ 1899, ὀρίζει ὅτι ἐν περιπτώσει ἀφερεγγυότητος τῶν ὑπαλλήλων ἡ Πολιτεία εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τοὺς ἰδιώτας διὰ πᾶσαν ζημίαν ἢ βλάβην προσγενομένην εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀμελείας τῆς ἐξουσίας ἢ τῶν σφαλερῶν πράξεων αὐτῶν, δὲν εἰσάγει ἐνοχὴν τῆς Πολιτείας ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς ἀφερεγγυότητος τῶν ὑπαλλήλων τίκτουςαν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀπὸ τῆς πληρώσεως μόνον ταύτης ἀλλὰ καθιερεῖ ἐπικουρικὴν εὐθύνην τῆς Πολιτείας παράγουσαν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀπὸ τῆς ζημιώσεως ἢ ἐπιβλαβοῦς πράξεως ἀπολαύουσαν ὅμως τοῦ εὐεργετήματος τῆς δι-

ζήσεως ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι τοῦτο συνίστησιν ἔνστασιν, μὴ παρεμποδίζουσιν τὴν ἀπὸ τῆς ῥηθείσης πράξεως ἔγερσιν ἀγωγῆς καὶ συνεπῶς τὴν ἔκτοτε ἑναρξιν τῆς παραγραφῆς τῆς, ἀλλὰ παρακωλύουσιν ἀπλῶς τὴν καταψήφισιν. (*)

ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Γνωμοδοτήσεις

Ἄντ. Ἀνθοῦδη

Δικηγόρου

ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟΝ ΑΓΟΡΑΠΡΑΞΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Καλοῦμαι νὰ ἀπαντήσω ἐπὶ τοῦ ἑξῆς ἐρωτήματος :
« Δ' ἰδιωτικοῦ εἰς διπλοῦν γενομένου ἐγγράφου οἱ
Α καὶ Β συνεφωνήσαν καὶ ἰδιώσαν ὅτι ὁ πρῶτος ἐ-
πώλησεν εἰς τὸν δεύτερον τὰ ἐν τῷ ἐγγράφῳ περι-
γραφόμενα ἀκίνητα κτήματα ἀντὶ καθοριζομένου τι-
μήματος, ἑναντι τοῦ ὁποίου κατεβλήθη ποσὸν τι, τὸ
δὲ ὑπόλοιπον συνεφωνήθη ἵνα καταβληθῇ κατὰ τὴν
σύστασιν τοῦ τακτικοῦ, ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογρά-
φου, πωλητηρίου συμβολαίου. — Εἶναι ἢ οὐ ἔγκυρον
τὸ τοιοῦτον ἐγγράφον; »

I

Ἀπαντῶ : « Τὸ ἄρθρον 278 Ἀστ. Κώδ. Κρήτης ὀρίζει
ὅτι ἐπὶ μεταθέσει τῆς κυριότητος ἐπὶ ἀκινήτων πρέπει νὰ συν-
τάσσεται πάντοτε συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφο, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρό-
τητος τῆς δικαιοπραξίας. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν
δικαιοπραξιῶν ζητεῖται ἡ ἀληθὴς βούλησις τῶν συμβαλλομένων
(ἄρθρον 101 Ἀστ. Κώδ.) καὶ ὅτι τ' ἀμύδολα ἐρμηνεύονται κατὰ

(*) Πρὸς ἐπὶ τοῦ ἰδίου ζητήματος σύμφωνον ἀποφ. Ἐφ. Κρήτης,
σελ. 85 παρόντος.

τὴν ἐκδοχὴν τὴν μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τὴν σκοπούμενην δικαιοπραξίαν καὶ τὴν σφύζουσαν τὸ κύρος ταύτης (ἄρθρ. 102 Ἀσ. Κρητ. Κώδ.), (*) ὀφείλομεν ἐξετάζοντες ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ τὸ εἰρημένον ἔγγραφον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι δι’ αὐτοῦ δὲν ἐσκοπεῖτο ὁ καταρτισμὸς ὀριστικῆς ἡγορευτικῆς πώλησις μολοντί οἱ τιμωζόμενοι συνεπώνησαν περὶ τοῦ τιμηματος καὶ τοῦ πράγματος, καθόσον ρητῶς δι’ αὐτοῦ ἐπεφυλάχθησαν οὗτοι νὰ συντάξωσι τὸ - ὀριστικὸν ἐννοεῖται - πωλητήριο ἐνώπιον Συμβολαιογράφου. Οὕτως ἔχον δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ὀριστικὸν πωλητήριο, ὅποτε τοῦτο θὰ ἦτο βεβαίως ἀπολύτως ἄκυρον, ὡς στερούμενον τοῦ τύπου ὃν ὀρίζει τὸ ἄρθρον 278 Ἀστ. Κώδικος, ἀλλ’ ἀποτελεῖ ἄπλοον μόνον προσύμφωνον μελλούσης πωλήσεως ἐξαρτηθείσης ἐκ τῆς συντάξεως τοῦ προβλεπομένου ἐν τῷ ἔγγραφῳ συμβολαιογραφικοῦ συμβολαίου.

Γεννᾶται ὁμως ἴσως καὶ πάλιν ἀμφιβολία, κατὰ πόσον τοιοῦτο προσύμφωνον καταρτιζόμενον δι’ ἰδιωτικοῦ ἔγγραφου τυγχάνει ἔγκυρον, καθόσον μάλιστα θὰ ἡδύνατό τις καὶ παρ’ ἡμῶν νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἐκ τοῦ ἄρθρου 81 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 278 Ἀστ. Κώδικος συνάγεται ὅτι τοιοῦτο προσύμφωνον ὑπόκειται εἰς τὸν αὐτὸν καὶ διὰ τὴν κυρίαν σύμβασιν - ὀριστικὴν πώλησιν - διαγεγραμμένον ὑπὸ τοῦ οὔμου πανηγυρικὸν τύπον διὰ τὸ κύρος αὐτῆς.

Ἡ γνώμη αὕτη εὐρίσκει σοβαροῦς ὑποστηρικτάς ἐν Ἰταλίᾳ, ἥς ἡ νομοθεσίᾳ δὲν διαφέρει τῆς ἡμετέρας ἐν τῷ θέματι τούτῳ (ἴδε *Fr Ricci Diritto Civile* τόμ. VII No 102, ἐπίσης τὴν αὐτόθι Ἰταλικὴν νομολογίαν) καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ὁμως ἰδιάζουσιν διατάξεις τοῦ Γερμανικοῦ Ἀστ. Κώδικος, δικαιολογοῦσι κάπως τὴν γνώμην ταύτην, (ἴδε παρὰ *Staudinger—Comment. B. L. B.* Τόμ. 1 σελ. 503, εἰσαγωγή εἰς τὸ ἄρθρον 145 τοῦ Γερμ. Ἀστ. Κώδικος.)

Ἡ γνώμη αὕτη ἐρεῖδεται κατὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τοῦ ὅτι ἄρ’ ἦς

(*) Κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον (Ν. 96 Πανδ. 50-17) Βασιλ. 96 (2-3). «Ἐν ταῖς ἀμφιβολίαις ἀφηγήσεσιν τῇ διανοίᾳ δεῖ προσέχειν τοῦ ἀφηγησάμενου».

οἱ συμβαλλόμενοι συνεφώνησαν περὶ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος πρόκειται πλέον ὀριστικὴ ἀγοραπωλησία ὑποκειμένη εἰς τὸν δὲ τοιαύτην σύμβασιν διαγεγραμμένον τύπον, καὶ κατὰ τοὺς δὲ ἐπὶ τοῦ ὅτι τὸ προσύμφωνον καὶ τὸ ὀριστικὸν πωλητήριον ἀποτελοῦν στάδια μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς συμβάσεως εἰς τὸν διαγεγραμμένον δι' αὐτὴν ὑποκείμενα τύπον. Καὶ κατὰ τὴν γνώμην ταύτην οὐδὲν ἐκ τοιούτου ἀκύρου συμφώνου τίττεται ἐνοχικὸν δικαίωμα.

II

Τὸ τοιοῦτο προσύμφωνον (*pactum de contrahendo*) ἦτο γνωστὸν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, ἐλογίζετο δὲ ὅλως διάφορον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς κυρίας συμβάσεως ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ χωρίου τῶν Βασ. Βιβλ. 19.1 33, καθ' ὃ « τὸ ἀρραβῶνος χάριν παρεχόμενον ἐλεχὺς ἐστὶ καὶ ἀπόδειξις πράξεως § καὶ ἀγορασίας, συστάσης οὐ μὴν αὐτὸ σύστασις ». Ὡς δ' ἀποφαίνεται καὶ ὁ Καλλιγᾶς (Ἐνοχ. § 104) τοιαῦτα σύμφωνα ἦσαν ἐγκυρα καὶ ἐγράφως γενόμενα. Ἐφ' ὅσον δὲ δι' αὐτῶν καθορίζοντο ἀποχρώντως τὰ οὐσιώδη τῆς κυρίας δικαιοπραξίας στοιχεῖα παρήγετο ἐξ αὐτῶν ἐναγώγιμον δικαίωμα πρὸς συνομολόγησιν τῆς δικαιοπραξίας ταύτης ἢ πρὸς ἀπώλησιν τοῦ διαφέροντος (*Windscheit-Kip P § 310*).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρον 278 τοῦ Ἀστ. Κώδικος ὁμιλεῖ περὶ ὀριστικῆς πωλήσεως, ἐν ᾧ ἐν τῷ προκειμένῳ συμφώνῳ πρόκειται κυρίως περὶ ἀπλῆς μόνον ὑποσχέσεως μελλούσης πωλήσεως, δι' ἣν οἱ συμβαλλόμενοι ἐπεφυλάχθησαν νὰ συντάξωσι συμβολαιογραφικὸν συμβόλαιον. Κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν δ' ἐπιζόμενα, τοιαῦτα σύμφωνα δὲν ἀποτελοῦσιν οὔτε σταθμόν, οὔτε ἐνιαῖον καὶ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τῆς σκοπούμενης δι' αὐτῶν κυρίως πωλήσεως, ἥτις καταρτίζεται ἐν κεχωρισμένη καὶ αὐτοτελεῖ δικαιοπραξίᾳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μηδαμῶς συσχετιζομένη πρὸς τὸ σχετικὸν προσύμφωνον. Τὸ ἀντίθετον συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, παρεχόμενα σήμερον ἐνυπόθηκα δάνεια, καθ' ἃ τὰ συντασσόμενα προσύμφωνα, ἐπὶ τῇ εἴσει τῷ ὅποιον ἐγγράφεται ἡ ὑπόθεσις, ἀποτελοῦσιν ἐνιαῖον καὶ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τῆς ὀριστικῆς περὶ δανείου συμβάσεως, ὑποκείμενα ὡς τοιαῦτα εἰς τὸν ἴδιον μετ' αὐτῆς τύπον.

Ἐφ' ὅσον ἐπομένως παρ' ἡμῖν τὸ προσύμφωνον τοῦτο ἀποτελεῖ καὶ διακεκριμένην τῆς κυρίας δικαιοπραξίας πράξιν, συνεπαγομένην ἐνοχικὴν μόνον ὑποχρέωσιν, ὀφειλομένην νὰ δεχθῶμεν, ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν διὰ τὴν κυρίαν ταύτην δικαιοπραξίαν ἐπιβεβλημένον τύπον, ἀλλ' εἶναι ἔγκυρον καὶ δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, καὶ προφορικῶς ἀκόμη - ἀνεξαρτήτως τοῦ ζητήματος τῆς ἀποδείξεως καταρτιζόμενον καὶ παράγει ἐνοχικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ποιῆσαι ἐκ μέρους τοῦ πωλητοῦ ἢ μὴ ἐκτέλεσις τῆς ὑποίας ταύτης δικαίωμα ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ (ἄρθρον 662 καὶ 769 Ἀστικ. Κώδ. Κρήτης) ὅπως καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, ἐφ' ὅσον τὸ τοιοῦτο προσύμφωνον παρέχει ἀρκούντως καθοριζόμενα οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς δι' αὐτοῦ σκοπούμενης πωλήσεως. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ *Stautinger*, ὡς ὀρθοτέραν, παραθέτων ἐνθ' ἀκωτέρω συμφώνους γνώμας Γερμανικῶν Δικαστηρίων καὶ ἄλλων συγγραφέων. (*)

(*) Οὐδεμία ἀμφιβολία, καθ' ἡμᾶς ὅτι ὡς ἐκ τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ ὃν προέβεντο οἱ συμβαλλόμενοι, ἐσκόπων νὰ παραγάγῃ ὑποχρέωσιν πωλήσεως καὶ ὅτι ἐθεώρουν ἔγκυρον τὴν καταρτισθεῖσαν προσύμβασιν. Ἀλλ' ἡ «Νέα Δικαιοσύνη» ἀποκλίνουσα εἰς τὴν γνώμην ταύτην-ἦν τόσον πειστικῶς, μὲ ἀναδρομὴν καὶ ἐν ταῖς πηγαιῖς, ὑποστηρίζει ὁ ἔγκριτος συνάδελφος κ. Ἀντ. Ἀνθούσης - ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὴν νεωτέραν καὶ σύγχρονον πρὸς τὸ καταρτισθὲν προσύμφωνον ἀντίληψιν τοῦ Νομοθέτου, ὅστις διὰ τοῦ ἁρθροῦ 14 τοῦ 4ΡΑΔ Νόμου «περὶ στρατιωτικῶς κατεχομένων χωρῶν» καὶ τοῦ ἐτέρου Νόμου 341 τοῦ 1914 «περὶ ἀπαγορεύσεως δικαιοπραξιῶν περὶ ἀκινήτων ἐν ταῖς Νέαις Χώραις,» τοῦ τελευταίου τούτου περιέχοντος εἰδικὰς διατάξεις διὰ τὴν Κρήτην, ὡς καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων ἐκτοτε Ν. Β. Διαταγμάτων, ἐπεξέτεινε τὴν δι' αὐτῶν καθοριζομένην ἀπαγορεύσιν τῆς διὰ δικαιοπραξιῶν μεταβιβάσεως τῆς ἐπὶ ἀκινήτων κυριότητος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ «προκαταρκτικὰ σύμφωνα» ἀδιανκρίτως ἂν συνεστάθηναν, δι' ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου ἐγγράφου, ταῦτα.

Μὲ τὸ παρὸν τεῦχος ὑπ' ἀρ. 6 συμπληροῦται ἐξάμηνον ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Νέας Δικαιοσύνης» καὶ παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν τῶν νὰ καταβάλωσι ταύτην ἀνυπερθέτως,

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ "ΝΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,"

Ο ὅσι ὁ δες παρόραμα. Εἰς τὸ προηγουμένον τεύχος, ἐν τῇ σελίδι 80 στίχ. 13 τῆς παρούσης στήλης, παρελείφθη, ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεπρίας κατὰ τὴν σελιδοποίησιν, ὁλόκληρος ἡ ἐπομένη παράγραφος, ἀνευ τῆς ὁποίας ἀλλοιοῦνται ἡ ἔννοια τῆς ὑφ' ὧν διδομένης εἰς τὸ τεθὲν ἐρώτημα τελικῆς ἀπαντήσεως:

«Ταῦτα μέχρι τοῦ νεαροῦ νόμου 2794. Διότι μετὰ τὴν λόχυν αὐτοῦ, ἀπαλειψάντος ὁρτῶς τὰς λέξεις «ἐκτὸς ἐκείνων αἰτινες καταψηφίζουσιν ἐπίκλησιν» οὐδὲν ζήτημα πλέον γεννᾶται ὅτι καὶ ἐν λόγῳ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις δέον νὰ ὑποβίλονται πρὸς τὸν προϊστάμενον Ὑπουργόν.»

Κον. Ἀγγελον Ἀγγελάκην, δικ. Κολλμπάρι. Καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν Κρ. Πολ. Δικονομίαν αἰτῆσαι τοῦ [ἀντιδίκου ὁ πρωτεξαδέλφος εἶναι μάρτυς ἀποδλητέος, Διότι ἐν ἄρθρῳ 315 ἐδάφ. 6 ταύτης ἀντιστοιχοῦντι πρὸς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς Ἑλλαν. Πολιτικῆς Δικονομίας (ἄρθρον 324 § 7) ἥτις δέον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμων ἐρμηνευτικὸς ἀποδῶλλονται «οἱ κατ' εὐθείαν γραμμὴν συγγενεῖς... καὶ οἱ πλαγίου μέχρι 4ου βαθμοῦ». Ἐννοεῖται συμπεριλαμβανομένου τοῦ βαθμοῦ τούτου. Οὕτω ἐδέξαντο σταθερῶς καὶ ἡ νομολογία τῶν Δικαστηρίων καὶ οἱ παρ' ἡμῖν συγγραφεῖς (Εὐκλείδ. Πολ. Δικ. τόμ. 2 § 219 σπμ. 12 σελ. 4056). Καὶ ἡ σύζυγος μάλιστα τοῦ πρωτεξαδέλφου, καλουμένη ὡς μάρτυς ἀποβάλλεται. (Ἰδε Α. Π. ἀλ. 59 : 1884 καὶ ὁμοίαν Α. Π. ἀπόφ. 249 : 1903, ἐν Κώδ. Πολ. Δικον. Λυοβουνιώτου ἐπὶ τὸ σχετικὸν ἄρθρον). Πλὴν ἐπὶ τοῦ τελευταίου *Contra* ὁ Οἰκονομ. (§ 191 σπμ. 7.)

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ἐρώτημά σας δέον νὰ τὸ διασαφηνίσετε, καθόσον διάφορα ἐπὶ τῶν διαφόρων δικαστηρίων καὶ δικηγορικῶν πράξεων ἐπιδικάζονται τὰ δικηγορικὰ δικαιώματα.

Κονς Κονς Ἐμμ. Φθενάκην δικ. Ἀλ. Φουντουλάκην δικ. Νεάπολιν, Κων. Λεμπιδάκην δικ. Βρυῆδες Μεραμπέλλου, Μιχ. Πολένην δικ. Ἀγ. Βασίλειον Βιδνίου Στυλ. Τζωρτζάκην δικ. Ἀλικιανοῦ. Ἐλάδομεν συνδρομὴν σας καὶ εὐχαριστοῦμεν, ἀπεστάλησαν δὲ ταχυδρομικῶς εἰς ἕκαστον ὑμῶν αἱ σχετικαὶ ἀποδείξεις.

Κονς Κονς Μ. Κανδαράκην καὶ Παν. Ταζεδάκην δικηγ. Ἐνταῦθα ἔγκρίνεται ἡ δημοσίευσίς τῶν νομικῶν μελετημάτων σας εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν εἰς τὴν «Νέα Δικαιοσύνην» δημοσιεύματα νὰ κόπτωσιν ἕκαστον φύλλον χάρτου (δικογράφου) εἰς 4 τεμάχια καὶ νὰ γράφωσι μόνον ἐπὶ τῆς μιᾶς ὀψευς αὐτῶν.

Τύποις Ν. Περάκη καὶ Σας — Χανία